

คาร์เนชั่น

วัชระ พันธุ์ทอง

1. ความสำคัญ

คาร์เนชั่นเป็นไม้พุ่มเมืองของประเทศแถบเมดิเตอร์เรเนียน คาร์เนชั่นแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. คาร์เนชั่นดอกเดี่ยว (Standard carnation)
2. คาร์เนชั่นดอกช่อ หรือคาร์เนชั่นสเปรย์ (Spray carnation)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

คาร์เนชั่น มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Dianthus caryophyllus* อยู่ในวงศ์ Caryophyllaceae และเป็นพืชยืนต้นที่มีชีวิตยาวหลายฤดู (perennial) คาร์เนชั่นมีลำต้นแตกเป็นพุ่ม กิ่งก้านยาวต้องมีการพรางต้น จึงทำให้ก้านดอกตรง ใบของคาร์เนชั่นเรียวยาว มีสีเขียวอมฟ้า ปลายใบแหลมขอบใบเรียบและไม่มีก้านใบ ใบเกิดเป็นคู่โอบรอบข้อ ดอกมีกลีบยาว กลีบดอกเรียงซ้อนกันแน่น โดยมีกลีบรองดอก (Calyx) สีเขียวรูปกรวยโอบรัดโคนกลีบไว้ ก้านดอกกลมเรียบหักออกได้ง่าย ข้อตรง คาร์เนชั่นมีสีต่าง ๆ กลิ่นหอมและบานทน

สายพันธุ์

มูลนิธิโครงการหลวงได้นำพันธุ์พืชคาร์เนชั่นนำเข้ามาจากบริษัท SHEMI ประเทศอิสราเอล จำนวน 8 สายพันธุ์ ได้แก่ กลุ่มดอกเดี่ยว คือ Leopardi (สีแดง) , Omeggio (สีชมพู), Casper (สีขาว), และ Sahara (สีเหลือง) ส่วนในกลุ่มดอกช่อมีพันธุ์ Poker (สีแดง), Splendid (สีชมพู), Whiter Ashley (สีขาว) และ Lior (สีเหลือง)

ภาพที่ 1 แสดงสายพันธุ์คาร์เนชั่นดอกเดี่ยว (Standard carnation)

ภาพที่ 2 แสดงสายพันธุ์คาร์เนชั่นดอกช่อหรือคาร์เนชั่นสเปรย์ (Spray carnation)

สถานที่ผลิตคาร์เนชั่น

หน่วยงานคาร์เนชั่น ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนวาง ตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัด เชียงใหม่ สูงจากระดับน้ำทะเล 1,450 เมตร

2. การเตรียมแปลงปลูกและวิธีการปลูก

1. การเตรียมวัสดุปลูก

ส่วนผสมของวัสดุปลูก มี เปลือกข้าวเก่า : ดิน : ทรายหยาบ อัตราส่วน 2:2:1 และ อบดินฆ่าเชื้อโรคด้วยไอน้ำ

ภาพที่ 3 แสดงการเตรียมดินก่อนทำการอบเพื่อฆ่าเชื้อโรคในดินด้วยไอน้ำ

2. การเตรียมต้นแม่พันธุ์คาร์เนชั่น

นำกิ่งชำที่มีรากปลูกโดยใช้ระยะปลูก 20 x 20 เซนติเมตร การปลูกต้องไม่ปลูกลึกจนเกินไป โดยให้ใบคู่ล่างสุดอยู่ชิดกับระดับผิวดิน หลังจากปลูก 7-10 วัน โดยให้ปุ๋ย โดยใช้ปุ๋ยยูเรีย อัตรา 1 กิโลกรัม ต่อน้ำ 200 ลิตร รดต้นพืชสัปดาห์ละ 1 ครั้ง หลังจากนั้นเด็ดยอดเพื่อให้แตกกิ่งข้าง เมื่อต้นมีอายุได้ 10 สัปดาห์ (2 เดือนครึ่ง) เริ่มเก็บเกี่ยวกิ่งชำไปปักชำโดยเลือกกิ่งที่มีความสมบูรณ์ หลังจากเก็บให้พันสารป้องกันเชื้อรา

ภาพที่ 4 แสดงการปลูกต้นแม่พันธุ์และทำการเด็ดยอดเพื่อให้เกิดการแตกกิ่งข้าง

ภาพที่ 5 แสดงลักษณะต้นแม่พันธุ์ที่พร้อมจะนำมาปักชำเพื่อขยายพันธุ์

3. การเก็บเกี่ยวและการปักชำ

การเก็บเกี่ยว เก็บในเวลาเช้าจะได้หน่อที่สดและกิ่งชำตั้งตัวได้เร็ว การเก็บแต่ละครั้งต้องเหลือคู่ใบเดิมไว้กับต้นแม่พันธุ์ 2-3 คู่ใบ ต่อกิ่ง เพื่อที่ใบจะได้สามารถสร้างหน่อใหม่ได้สมบูรณ์ดังเดิม

การปักชำ นำกิ่งที่ได้ทำการจุ่มสารเร่งรากเช่น เซราดิคซ์ เบอร์ 1 หรือเบอร์ 2 แล้วนำไปปักชำในวัสดุชำ คือ ทราย : จีเล้าแกลบ ในอัตรา 1: 1 โดยปักชำในถาดหลุมแล้วจากนั้นนำไปไว้ในโรงพ่นหมอก แล้วใช้สารเคมีป้องกันเชื้อราโรค หลังจากนั้นอีก 25 วัน กิ่งชำเริ่มออกรากให้ถอนจากถาดหลุมนำไปปลูกลงแปลงปลูก

ภาพที่ 6 แสดงการปักชำต้นแม่พันธุ์

ขั้นตอนการผลิตคาร์เนชั่นตัดดอก

1. การเตรียมแปลงปลูก โดยมีส่วนผสมของวัสดุปลูก คือ เปลือกข้าวเก่า : ดิน : ทรายหยาบ อัตราส่วน 2 : 1 : 1 ก่อนทำการปลูก ให้ใช้เชื้อไตรโคเดอร์มา ใส่ในแปลงก่อนปลูกประมาณ 7 วัน
2. การปลูก ทำการปลูกคาร์เนชั่น โดยใช้ระยะปลูก 20 x 20 เซนติเมตร การปลูกไม่ควรให้ลึกเกินไป ซึ่งปฏิบัติเช่นเดียวกันกับการผลิตต้นพันธุ์
3. การให้น้ำ หลังจากการปลูกให้น้ำยูเรียอัตรา 1 กิโลกรัม ต่อน้ำ 200 ลิตร สลับกับการใช้น้ำของงานไม้ดอก อัตราส่วนปุ๋ย A และปุ๋ย B อย่างละ 1 ลิตร ต่อน้ำ 200 ลิตร

ภาพที่ 7 แสดงการเตรียมเชื้อไตรโคเดอร์มาใส่แปลงก่อนทำการปลูก

ตารางที่ 1 อัตราการให้น้ำ/น้ำ 20 ลิตร (ถัง A) น้ำ 20 ลิตร (ถัง B)

ปุ๋ย	ถัง A	ถัง B
โมโนแอม โมเนียมฟอสเฟต (11-60-0)	40 กรัม	-
แคลเซียมไนเตรท (15-0-0)	-	100 กรัม
โปแตสเซียมไนเตรท (13-0-46)	50 กรัม	50 กรัม
แมกนีเซียมซัลเฟต (MgSO 7H O)	25 กรัม	-
ยูนิเลท	25 กรัม	

- การเด็ดยอด หลังจากการปลูกประมาณ 3-4 สัปดาห์ (1 เดือน) ให้เด็ดยอดออก โดยเหลือกุ่มใบ 3-4 กุ่มใบติดอยู่กับต้น
- การพรางต้น โดยใส่ตาข่ายในล่อนขนาดช่องตาข่าย 4 x 4 นิ้ว โดยใส่ระกอกความสูงทุก ๆ 20 เซนติเมตร

ภาพที่ 8 แสดงการใช้ตาข่ายในการพรางลำต้น

- การเด็ดดอกข้าง หลังจากปลูก เมื่อคาร์เนชั่นเริ่มให้ดอก ถ้าเป็นสายพันธุ์ดอกเดี่ยวให้ทำการเด็ดดอกข้างออกให้หมด เหลือเพียงดอกบนสุดของก้านดอก ส่วนในดอกช่อให้เด็ดดอกกลางออกให้เหลือแต่ดอกข้าง เพื่อเจริญเติบโตเป็นช่อดอก
- การเก็บเกี่ยว ตัดเมื่อกลิบดอกชั้นนอกเริ่มตั้งฉากกับกลีบเลี้ยง ถ้ามีการใช้สารเคมี Bud opening อาจจะตัดในระยะ “Paint brush” ซึ่งเป็นระยะที่กลีบดอกชั้นนอกเริ่มคลี่ในคาร์เนชั่นดอกช่อ (Spray cultivars) ให้ตัดเมื่อดอกย่อย 2 ดอกเริ่มบาน และดอกที่เหลือเริ่มเห็นสี

การจัดมาตรฐานคุณภาพ

คาร์เนชั่นดอกเดี่ยว แบ่งเป็น 3 เกรด

เกรด 1 เส้นผ่าศูนย์กลางดอกไม่น้อยกว่า 7 เซนติเมตร ความยาวก้านดอก 50 เซนติเมตร

เกรด 2 เส้นผ่าศูนย์กลางดอก 6- 6.9 เซนติเมตร ความยาวก้านดอก 40-49 เซนติเมตร

เกรด 3 เส้นผ่าศูนย์กลางดอก 5-5.9 เซนติเมตร ความยาวก้านดอก 30-39 เซนติเมตร

ภาพที่ 9 แสดงคัดมาตรฐานคุณภาพดอกเดี่ยว (Standard carnation)

คาร์เนชันดอกช่อ แบ่งเป็น 3 เกรด

เกรด 1 จำนวนดอกที่บานต่อช่อ 6 ดอกขึ้นไป ความยาวก้านดอก 50 เซนติเมตร ขึ้นไป

เกรด 2 จำนวนดอกที่บานต่อช่อ 5 ดอกขึ้นไป ความยาวก้านดอก 40-49 เซนติเมตร

เกรด 3 จำนวนดอกที่บานต่อช่อ 4 ดอกขึ้นไป ความยาวก้านดอก 30-39 เซนติเมตร

ภาพที่ 10 แสดงการคัดเกรดมาตรฐานคุณภาพดอกช่อ (Spray carnation)

การใช้สารเคมี

หลังจากตัดดอกและทำการคัดคุณภาพแล้ว การแช่สารละลายเพื่อช่วยเร่งการบานของดอก และยืดอายุการใช้งาน ซึ่งเป็นสารละลายประกอบด้วยเกลือเงินไนเตรท (AgNO_3) 50 มิลลิกรัม/ลิตร , 8-Hydroxyquinoline citrate 200 มิลลิกรัม/ลิตร และน้ำตาลกลูโคส 70 กรัม/ลิตร

หลังจากคัดคุณภาพของดอกตามมาตรฐานเกรดแล้วให้ทำการเข้ากำโดยเข้ากำละ 10 ดอก/กำ ทั้งในดอกเดี่ยวและดอกช่อ โดยใช้สำลีหุ้มปลายก้านและใส่ถุงพลาสติกใส่ขนาดพอดีกับขนาดของกำและใส่ถุงสลิปห่อหุ้มดอกไม้และแช่ในสารละลายจนครบระยะเวลา หลังจากนั้นบรรจุลงกล่องดอกขนาดสำหรับบรรจุดอกคาร์เนชั่น

ปัญหาที่พบในการปลูกเลี้ยงคาร์เนชั่น

1. กลีบรองดอกแตก (Calyx Splitting)

อาการ กลีบเย็บชั้นนอกที่หุ้มโคนกลีบดอกแตก ทำให้กลีบดอกห้อยลงมา ดอกเสียรูปทรง ปัญหาที่พบเป็นเพียงสายพันธุ์

2. ปัญหาเรื่องโรค

โรคใบจุด (Alternaria leaf spot)

อาการ ใบมีแปลงวงกลมสีน้ำตาล ใบที่มีแผลใหญ่ ปลายใบจะแห้งเหี่ยว ต้นที่มีแผลบนใบมากอาจจะทำให้ใบแห้งและต้นตายได้

การป้องกัน ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อราชนิดพ่น

โรคราสนิม (Rust)

อาการ ตามลำต้น กิ่งและใบจะมีแผลปริแตกเป็นรอยยาว ภายในมีผงสีน้ำตาลแดง ซึ่งฟุ้งกระจายไปตามลม

การป้องกันและกำจัด ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น นูสตาร์, ซาพรอล

โรคโคนเน่าและรากเน่า (Sclerotium rot)

อาการ ต้นแสดงอาการเหลืองและเหี่ยว เริ่มจากใบล่างก่อน ส่วนของลำต้นที่ติดกับดินจะมีรอยซ้ำสีน้ำตาล เมื่ออาการรุนแรงจะแสดงอาการเหี่ยวทั้งต้นและตายในที่สุด

การป้องกันและกำจัด ใช้สารเคมี เทอร์ราคลอรัลลงไปในดิน

โรคที่เกิดจากเชื้อไวรัส

อาการ ใบจะมีอาการต่าง ลำต้นแคระแกร็น

การป้องกันและกำจัด ไม่มีสารเคมีที่ใช้ในการป้องกันและกำจัดหากพบให้ทำการขุดเผา ทำลาย

โรคที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย (Bacterial wilt)

อาการ โรคที่ทำลายท่อน้ำ ท่ออาหารภายในต้นพืช อาการจะแสดงโดยกิ่งก้านและเหี่ยวทีละกิ่งหรือทีละหลายกิ่ง ถ้าเป็นมากใบจะเหี่ยวในที่สุดต้นก็ตาย

การป้องกันและกำจัด คือ การทำลายต้นที่เป็นโรคโดยการเผาทิ้ง

3. ปัญหาเรื่องแมลง

เพลี้ยอ่อน, ไรแดง, เพลี้ยไฟ, หนอนเจาะดอก, หนอนก้านใบ, ตั๊กแตน

การป้องกันกำจัด โดยใช้สารเคมีกำจัดแมลงฉีดพ่น